

โครงการ

เรื่อง เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

จัดทำโดย

1. นางสาวคณิงสุข มนูญรวงศ์
2. นางสาววิลาวัลย์ เที่ยงเหนือ
3. นางสาวจุฑามาส วัตตุม
4. นายจිරพัฒน์ สุขอุดม
5. จำสิบตรี ก้องภพ คงหอม

ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองนครสวรรค์

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครสวรรค์

โครงการ

เรื่อง เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

จัดทำโดย

1. นางสาวคณิงสุข มนูญรวงศ์
2. นางสาววิลาวัลย์ เฉียงเหนือ
3. นางสาวจุฑามาส วัดตูม
4. นายจรัสพัฒน์ สุขอุดม
5. จำลิสตรี ก้องภพ คงหอม

อาจารย์ที่ปรึกษา

อ.กัลยา หอมดี

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองนครสวรรค์

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

ชื่อผู้จัดทำโครงการ 1. นางสาวคณิงสุข มนูญรวงศ์ 2. นางสาววิลาวัลย์ เถียงเหนือ
3. นางสาวจุฑามาส วัฒนคุณ 4. นายจรัสพัฒน์ สุขอุดม
5. จำลิบตรี ก้องภพ คงหอม

กศน.อำเภอ เมืองนครสวรรค์

อาจารย์ที่ปรึกษา อ.กัลยา หอมดี

การศึกษา เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อประดิษฐ์เครื่องมือจับแมลงวันทอง และเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือจับแมลงวันทอง โดยมีวิธีการดำเนินการคือ นำขวดพลาสติกใบที่ 1 มาตัดครึ่งส่วนบนมาใช้และนำขวดใบที่ 2 มาเจาะรูไว้ที่ท้ายขวดเป็นรูกลมกว้าง 2.5 ซม. ให้พอดีกับปากขวดใบที่ 1 นำขวดใบที่ 3 มาเจาะรูบริเวณกลางขวดเป็นรูกลมกว้างประมาณ 2.5 ซม. ให้พอดีกับปากขวดใบที่ 2 และนำขวดใบที่ 1 มาสวมที่ท้ายขวดใบที่ 2 บริเวณที่เจาะรูไว้แล้วนำขวดใบที่ 2 มาต่อกับใบที่ 3 บริเวณกลางขวดที่เจาะรูไว้ นำเทปขาวใสมาพันตรงรอยต่อขวดทั้ง 3 ใบ เติมน้ำในขวดใบที่ 3 ปริมาณ 0.25 ลิตร แล้วปิดฝาขวด ขวดใบที่ 2 นำ ใบกระเพรามาติดไว้ 2 ระยะเวลา มีขั้นตอนการทดสอบคือ นำเครื่องมือดักจับแมลงวันทองไปแขวนใต้ต้นผลไม้ เช่น มะม่วง ละครุด ชมพู่ที่กำลังออกผล เพื่อเริ่มทำการทดสอบโดยจับเวลา 1 ชม. นำแมลงวันทองมาตรวจนับจำนวนและ จดบันทึกจำนวนแมลงวันทอง ที่นับได้ ผลการศึกษาพบว่าเครื่องมือดักจับแมลงวันทองที่ประดิษฐ์ได้ไม่สามารถจับแมลงวันทองได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้สรุปได้ว่าเครื่องมือดักจับแมลงวันทองที่ประดิษฐ์ได้ไม่สามารถจับแมลงวันทองได้ 20 ตัวภายใน 1 ชั่วโมง

กิตติกรรมประกาศ

โครงการเรื่อง เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง ที่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะได้รับการช่วยเหลือจากอาจารย์กัลยา หอมดีที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำตลอดเวลาของการดำเนินงาน ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมการทดลองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้ได้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการ เครื่องมือดักจับแมลงวันทองเรื่องนี้ จะเกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาคือต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ก.พ. 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 สมมติฐาน	1
1.4 ตัวแปรที่ศึกษา	1
1.5 ขอบเขตการศึกษา	1
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.7 นิยามปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ประโยชน์ของเครื่องดักจับแมลงวันทอง	3
2.2 คุณสมบัติของใบกะเพราที่มีต่อแมลงวันทอง	3
2.3 โทษของแมลงวันทอง	3
2.4 วิธีทำเครื่องมือดักจับแมลงวัน ขึ้นตอน พร้อมอุปกรณ์ในการประดิษฐ์	3
2.5 ความหมายของแมลงวันทอง	3
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	
3.1 วัสดุอุปกรณ์	4
3.2 วิธีดำเนินการ	5
บทที่ 4 ผลการศึกษา	7
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผล	8
5.2 อภิปรายผล	8
5.3 ข้อเสนอแนะ	8
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

แมลงวันทองหรือแมลงผลไม้เป็นแมลงศัตรูพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ทำลายพืชได้หลายชนิด เช่น ชมพู่ มะม่วง กล้าย มะละกอ พุทรา การป้องกันและกำจัดแมลงวันทองจึงถือว่ามีความสำคัญเพื่อให้แมลงวันทองได้แพร่พันธุ์อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชาวสวนได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้จัดทำโครงการจึงมีความคิดที่จะแก้ปัญหาแมลงวันทองในสวนผลไม้และพื้นที่สวนผลไม้อื่นๆ โดยการนำเครื่องมือดักจับแมลงวันทองจากขวดน้ำพลาสติกซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้เพื่อลดปริมาณขยะและลดการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายรวมถึงเป็นการลดปริมาณแมลงวันทองในพื้นที่ต่างๆอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ ในการศึกษารั้งนี้ ผู้จัดทำได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อประดิษฐ์เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

1.3 สมมติฐาน

เครื่องมือดักจับแมลงวันทองที่ประดิษฐ์ขึ้นสามารถจับแมลงวันทอง 20 ตัวในเวลา 1 ชั่วโมง

1.4 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น เครื่องมือที่ดักจับแมลงวันทอง
2. ตัวแปรตาม จำนวนแมลงวันทองที่จับได้ใน 1 ชั่วโมง โดยกำหนดเป็นช่วงเวลา
3. ตัวแปรควบคุม ระยะเวลาในการทดลอง 1 ชั่วโมง ช่วงเช้าและช่วงเย็น
ปริมาณใบกะเพรา น้ำ สถานที่สวนผลไม้

1.5 ขอบเขตการศึกษา ในการศึกษารั้งนี้ มีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

- 1.5.1 สิ่งที่ศึกษา การดักจับแมลงวันทองจากขวดพลาสติก

1.5.2 ระยะเวลา 17 ก.พ. 2557

1.5.3 สถานที่ ดันมะม่วง หมู่บ้านอริสา ต.นครสวรรค์ต ก อ.เมือง จ.นครสวรรค์

2

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เครื่องมือดักจับแมลงวันทองสามารถลดปริมาณแมลงวันทองในสวนผลไม้

1.6.2 ได้อุปกรณ์ที่มีต้นทุนต่ำ ประดิษฐ์ง่ายชาวสวนสามารถทำเองได้

1.6.3 นำไปเผยแพร่กับชาวสวนผลไม้ได้

1.7 นิยามปฏิบัติการ

เครื่องมือดักจับแมลงวันทองจากขวดพลาสติกหมายถึงเครื่องมือที่ทำขึ้นจากขวดพลาสติกที่ใช้แล้วโดยใช้ใบกะเพราแดงเป็นเหยื่อล่อให้แมลงวันทองมาติด เครื่องมือที่ดักจับ โดยใบกะเพราแดง มีสารชนิดหนึ่ง คือ เมทิลยูลินอล ซึ่งจะพบในแมลงวันทองที่พร้อมผสมพันธุ์โดยตัวเมียจะปล่อยสารตัวนี้ออกมาแมลงวันทองตัวผู้จะบินเข้ามาหา

แมลงวันทองหมายถึงแมลงขนาดเล็ก ส่วนหัว ออก และท้องมีสีน้ำตาลอ่อน ที่ด้านหลังตรงส่วนอกมีแถบสีเหลืองทองใกล้ๆ กับ โคนปีกทั้งสองข้าง ส่วนอกกว้าง 2 มม. ส่วนท้องกว้าง 3 มม. ปีกใสจากปลายปีกข้างหนึ่งไปยังปลายปีกอีกข้างหนึ่งกว้าง 15 มม. หลังการผสมพันธุ์ ตัวเมียจะวางไข่โดยใช้อวัยวะวางไข่แทงลงใต้ผิวผลไม้ ไข่มีลักษณะขาวรี ระยะไข่ 2 – 4 วัน เมื่อฟักออกจากไข่ใหม่ๆ ตัวหนอนมีสีขาวใส เมื่อโตเต็มที่มีขนาด 8 – 10 มม. ระยะหนอน 7 – 8 วัน เมื่อเข้าดักแด้เริ่มแรกมีสีน้ำตาลหรือเหลืองอ่อน และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลระยะดักแด้ 7 – 9 วัน แล้วจึงออกเป็นตัวเต็มวัย เมื่อตัวเต็มวัยอายุประมาณ 12 – 14 วัน จะเริ่มผสมพันธุ์และวางไข่ (รุจิณี 2523) ตัวเมียมีการผสมพันธุ์กับตัวผู้หลายครั้ง ตัวเมียตัวหนึ่ง ๆ สามารถวางไข่ได้ประมาณ 1,300 ฟอง วงจรชีวิตใช้เวลา ประมาณ 3 – 4 สัปดาห์

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาโครงการเรื่อง เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง คณะผู้ศึกษา ได้ค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 ประโยชน์ของเครื่องดักจับแมลงวันทอง

2.1.1 colla (2553 : เว็บไซต์) กล่าวถึงที่สามารถกำจัดแมลงวันทองโดยไม่ใช้สารเคมีและไม่เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมอีกทั้งประหยัดงบประมาณและค่าใช้จ่ายในการกำจัดแมลง

2.2 คุณสมบัติของใบกระเพราที่มีต่อแมลงวันทอง

2.2.1 sothorn (2550 : เว็บไซต์) กล่าวถึงว่าในใบกระเพรามีสารชนิดหนึ่งคือเมทิลยูลินอลซึ่งจะพบในแมลงวันทองที่พร้อมผสมพันธุ์โดยตัวเมียจะปล่อยสารตัวนี้ออกมาแมลงวันทองตัวผู้จะบินเข้ามาหาจึงนำใบกระเพรามาใช้ล่อแมลงวันทอง

2.3 โทษของแมลงวันทอง

2.3.1 monmai (2555 : เว็บไซต์) กล่าวถึงโทษของแมลงวันทองว่าเป็นศัตรูพืชตัวสำคัญกับพืชผลทางการเกษตร โดยเฉพาะไม้ผลเช่น ฝรั่ง กระท้อน ลิ้นจี่ ฯลฯ พืชผักต่างๆแมลงวันทองจะเจาะคุดนำจากผลไม้เน่าและวางไข่เมื่อไข่ฟักเป็นตัวหนอนก็จะกินผลไม้เน่าทำให้เน่าเสียหาย

2.4 วิธีทำเครื่องมือดักจับแมลงวัน ขันตอน พร้อมอุปกรณ์ในการประดิษฐ์

2.4.1 cookmania (ม.ป.ป. : เว็บไซต์) กล่าวถึงวิธีทำเครื่องมือดักจับแมลงวัน ขันตอน พร้อมอุปกรณ์ในการประดิษฐ์เพราะธรรมชาติของแมลงวันจะบินขึ้นสู่ที่สูงในแนวตั้งเหมือนเฮลิคอปเตอร์ เมื่อบินขึ้นไปก็จะไปติดปากขวด ไม่สามารถหนีออกไปได้เมื่อมีแมลงวัน บินเข้าไปจนเต็ม จึงนำไปกำจัดโดยการนำไปฝังแดดสักพักแมลงวันก็จะตายไปในที่สุด

2.5 ความหมายของแมลงวันทอง

2.5.2 สำนักวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี(มม.ป.ป:เว็บไซด์)กล่าวถึงความหมายของแมลงวันทองแมลงขนาดเล็ก ส่วนหัว ออก และท้องมีสีน้ำตาลอ่อน ที่ด้านหลังตรงส่วนอกมีแถบสีเหลืองทองใกล้เคียงๆ กับ โคนปีกทั้งสองข้าง ส่วนอกกว้าง 2 มม. ส่วนท้องกว้าง 3 มม. ปีกใส จากปลายปีกข้างหนึ่งไปยังปลายปีกอีกข้างหนึ่งกว้าง 15 มม.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

3.1 วัสดุ อุปกรณ์

1. ขวดพลาสติก 750 ลบซม.	จำนวน 3 ใบ
2. กรรไกร	จำนวน 1 อัน
3. คัตเตอร์	จำนวน 1 อัน
4. เทปใส	จำนวน 1 ม้วน
5. ลวด	จำนวน 1 เมตร
6. กระดาษ	จำนวน 10 กรัม

3.2 วิธีดำเนินการ การศึกษาเรื่องเครื่องมือตัดจับแมลงวันทองได้ดำเนินการทดลองดังนี้

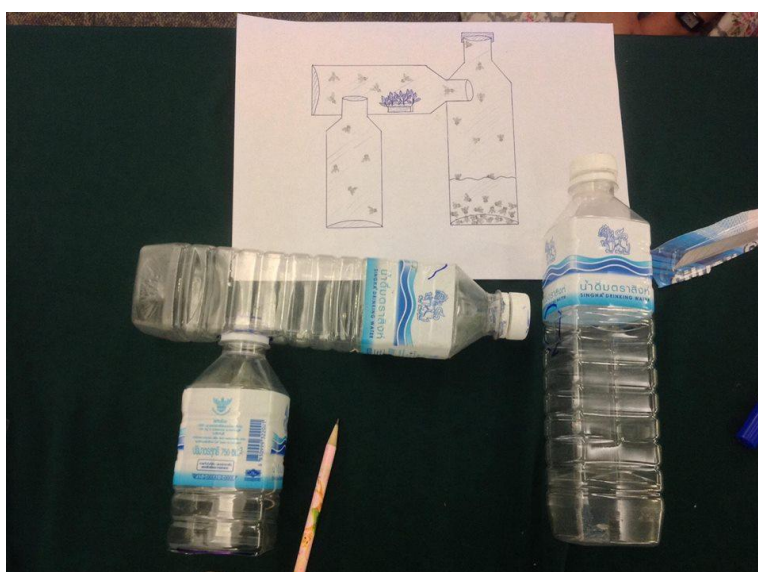
อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์เครื่องดักจับแมลงวันทอง

ขั้นตอนการประดิษฐ์เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

นำขวดพลาสติกทั้ง 3 ใบตัดตามแบบที่กำหนดไว้

นำขวดทั้ง 3 ใบมาประกอบเข้าด้วยกัน แล้วนำลวดมาร้อยเพื่อแขวนไว้กับต้นไม้

นำใบกะเพราที่ขยี้แล้วมาบรรจุลงในขวดพร้อมใช้เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษา เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง ซึ่งได้ดำเนินการประดิษฐ์อุปกรณ์ และขั้นตอนการทดสอบ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางบันทึกผลการทดลอง

วัน/เวลาที่ทดสอบ	จำนวนแมลงวันทองที่จับได้
17 ก.พ. 57 (15.00 – 16.00 น)	0
18 ก.พ. 57 (6.00 – 7.00 น)	0
18 ก.พ. 57 (8.00 – 9.00 น)	0

จากตารางบันทึกผลการศึกษาพบว่าไม่มีแมลงวันทองในเครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเครื่องมือดักจับแมลงวันทองโดยนำขวดพลาสติกใสเหลือใช้มาทำเป็นเครื่องมือ และทำการทดลองโดยใช้กระเปาะให้แมลงวันทองมาติดผลการทดลองพบว่าเมื่อนำไปแขวนไว้บนต้นไม้ม่วงเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ใน 3 ช่วงเวลาพบว่าไม่มีแมลงวันทองเข้ามาติดเครื่องมือดักจับ

สรุปว่าเครื่องมือดักจับแมลงวันทองไม่สามารถดักจับแมลงวันทองได้ 20 ตัวภายใน 1 ชั่วโมง

5.2 อภิปรายผล

เครื่องมือดักจับแมลงวันทองไม่สามารถดักจับแมลงวันทองได้ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้เนื่องจากไม่สามารถหาสารฟีโรโมน และใบกะเพราแดงที่กำหนดไว้สำหรับการทดลองในครั้งแรกจึงต้องใช้ใบกะเพราขาวแทนทำให้การทดลองไม่ประสบความสำเร็จ

5.3 ข้อเสนอแนะ

1.ระยะเวลาในการทดลองควรแบ่งเป็นช่วงเวลาให้ชัดเจนและมากขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษา

ครั้งต่อไป

2.ควรใช้สมุนไพรชนิดอื่นในการทดลองบ้างเช่น ใบโหระพา หรือผลไม้ที่สุกงอม

3.ควรทดลองในสถานที่ที่มีแมลงวันทองมากๆเช่น สวนผลไม้ขนาดใหญ่ที่มีผลไม้ที่เป็นอาหารของ

แมลงวันทอง

4.เนื่องจากช่วงเวลาที่ทำการทดลองไม่สามารถหาสารฟีโรโมนและกะเพราแดงได้การศึกษาครั้ง

ต่อไปจึงควรหาสารเหล่านี้มาทำการทดลองเพื่อศึกษาเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

นวัตกรรม colla .ประโยชน์ของเครื่องดักจับแมลงวันทอง.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก

<http://sites.google.com/site/banbungenenv/nw-thr-rm-kherux-ngdak> (วันที่ค้นข้อมูล 17 ก.พ. 57)

cookmania. วิธีทำเครื่องมือดักจับแมลงวัน ขั้นตอน พร้อมอุปกรณ์ในการประดิษฐ์.[ออนไลน์].เข้าถึงได้

จาก<http://gurusanook.com/answer/question/วิธีขจัดแมงวัน/> (วันที่ค้นข้อมูล 17 ก.พ. 57)

monmai. โทษของแมลงวันทอง.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก<http://www.monmai.com>

(วันที่ค้นข้อมูล 17 ก.พ. 57)

sothorn.คุณสมบัติของใบกะเพราที่มีต่อแมลงวันทอง.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก

<http://bansuamporpeang.com> (วันที่ค้นข้อมูล 17 ก.พ. 57)

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.ความหมายของแมลงวันทอง.[ออนไลน์].เข้าถึงได้

จากscience.sut.ac.th/2548/gr3/fly.htm

ภาคผนวก

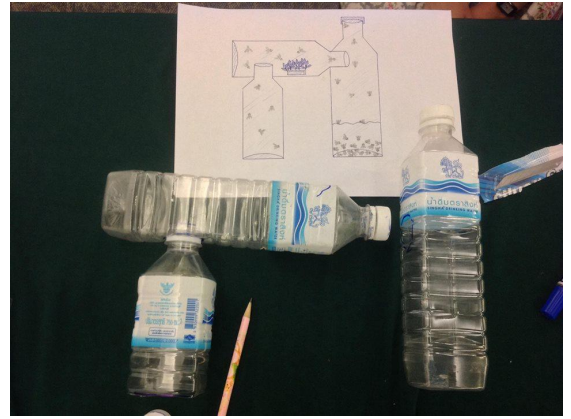

อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำโครงการงาน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์เครื่องดักจับแมลงวันทอง

ขั้นตอนการประดิษฐ์เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

นำขวดพลาสติกทั้ง 3 ใบตัดตามแบบที่กำหนดไว้

นำขวดทั้ง 3 ใบมาประกอบเข้าด้วยกัน แล้วนำลวดมาร้อยเพื่อแขวนไว้กับต้นไม้

นำใบกระเพราะที่ขยี้แล้วมาบรรจุลงในขวดพร้อมใช้เครื่องมือดักจับแมลงวันทอง

